

Solemne Acte d'Investidura
com a Doctor *Honoris Causa*

del Sr. Tomàs Llorens Serra

Universitat d'Alacant
11 de desembre de 2013

Solemne Acte d'Investidura com a Doctor *Honoris Causa*

del Sr. Tomàs Llorens Serra

U n i v e r s i t a t   d ' A l a c a n t

11 de desembre de 2013

LAUDATIO

- *Laudatio* pronunciada pel Sr. Andrés Martínez Medina amb motiu de la investidura com a doctor *honoris causa* per la Universitat d'Alacant del Sr. Tomàs Llorens Serra

Història i Crítica d'Art en els textos de Tomàs Llorens Serra

Bon dia. No estem aquí per casualitat. No passàvem per davant del Museu de la Universitat i hem fet una parada en el camí, no obstant això, suggerisc fer-ho de tant en tant per deixar-se inundar per la quietud dels espais i 'no pensar', perquè, com apunta Maria Zambrano, pensar és el primer acte de poder dels humans.

I.- Museus, articles, textos

En aquest campus, fa 16 anys, el professor —per qui ens reunim avui— pronunciava una dissertació en les Primeres Jornades sobre Museus Universitaris. En aquella ocasió ens va il·lustrar sobre l'evolució de la institució del '*Museu*', terme que deriva del grec *mouseion* que era el centre d'educació on es practicaven les formes més altes del saber de la cultura humana, encara que, en les polis gregues, les que avui denominem arts visuals quedaven subordinades respecte d'altres maneres de crear més vinculades a la paraula, a la cultura de '*Lletres*'. En el seu relat apuntava el ressorgiment del Museu tal com ara l'entenem, entre els dos grans corrents de pensament en la construcció del saber històric: l'idealisme i el positivisme del segle XIX. Ens parlava, amb erudició i síntesi, dels museus, la història i l'art.

Tomàs Llorens, que va nèixer en 1936 a Almassora (Castelló), tenia 23 anys i acabava els estudis en Dret en 1959 (la carrera que havien previst els sus pares), el mateix any en què el físic Charles Percy Snow va descriure en una conferència el panorama intel·lectual d'Occident a la meitat de segle XX: els membres d'aquest panorama pareixien repartits per igual entre Ciències i Lletres, les '*dos cultures*'. Però, en aquesta divisió del món del saber, on quedava l'Art?, l'Art era de Ciències o de Lletres? La formació universitària d'advocat es va completar l'any 1963 en finalitzar Filosofia i Lletres (la carrera que ell havia desijat). En aquells anys Espanya s'obria als moviments artístics europeus: el 52 es va fundar el Museu d'Art Contemporani i el 66 el Museu Nacional d'Art Abstracte. Els ulls del jove llicenciat descobrien l'art modern en aquests temps, fet que se sumava a la seducció que ja sentia per l'art clàssic dels llibres de batxillerat. No en va, la seua dona, Ana Peters, va ser una exquísida pintora.

Els primers textos de Tomàs Llorens daten d'aquells anys (entre 1961 i 1964) i ja anunciaven els temes que han ocupat tota la seua vida. Es tracta de quatre articles en què abordava: primer el mecenatge del classicisme, segon l'art modern i el seu compromís social, tercer la pintura del moment (en particular la valenciana emergent) i, finalment, la ciutat i l'arquitectura com a obres d'art. És a dir: història i crítica de l'art clàssic, modern i contemporani, en què s'inclou l'arquitectura. El seu treball d'investigador prompte s'ampliaria amb escrits per a mostres artístiques. En 1964 va escriure en el catàleg de *Espanya Libre*

per a Itàlia i la projecció internacional de les seues reflexions va començar a caminar. Una dècada després, en 1976, va ser comissari de la seua primera exposició a la *Biennial* de Venècia, titulada *Espanya. Avantguarda artística i realitat social: 1936-1976*, en la qual va col·laborar amb els que serien els seus amics en el camp de l'art: Valeriano Bozal (crític), Alberto Corazón (dissenyador) i Antoni Tàpies i Antonio Saura (pintors). També són d'aquesta època els seus rellevants textos d'arquitectura amb el seu amic de l'ànima Emilio Giménez i les seues col·laboracions amb altres professionals amb qui va travar fructíferes relacions intel·lectuals com Oriol Bohigas, Ignasi de Solà-Morales, Víctor Pérez Escolano o Rafael Moneo. Convé no oblidar que, de la seua producció publicada fins al 2007 (més de 10 llibres, 60 exposicions comissariades i 180 articles i catàlegs), quasi dos terços se centren en la pintura i la resta es reparteixen a parts quasi iguals entre l'arquitectura i l'escultura.

II.- Pintura i imatge: cultura de la visualitat

En aquesta llarga carrera ocupa un lloc destacat la pintura, la qual, segons María Zambrano, va nàixer *“en les cavernes, en la perenne nit a la desigual llum que és la resplendor del foc”*. Un principi en les parets de la cova que ens revela el component místic: en l'inici van estar la màgia i l'element sagrat i, amb aquests, la pintura es va tornar figura i fons: mimesi de la naturalesa des dels seus orígens fins que les avantguardes històriques van descompondre la realitat captada pels sentits en els elements bàsics abstractes constitutius de la matèria de l'art, en clar paral·lelisme a les troballes de les ciències; i tot això per tornar a fer noves formes, imatges a la fi. El poder d'atracció de la imatge no és res nou. I és que, per aprendre, l'ésser humà és més visual que intel·lectual. La cultura de la visualitat es posa en relleu en les imatges abans que res, des de la prehistòria fins a l'era d'Internet, passant pels frescos, els baixos relleus, els frisos, les estampes, la fotografia, el cine, la televisió i els telèfons intel·ligents. L'home és tan visual en els processos cognitius que, fins i tot en les explicacions orals, es recolza en figures, metàfores i paràboles que ens permeten imaginar situacions per a facilitar l'enteniment de les coses i recordar-les millor. La imatge, siga quina siga, és coneixement. Saber de les imatges requereix saber-ne de la gènesi. Si a la pintura moderna li queda algun reflex de l'element sagrat de l'impuls primitiu, aquest és el de l'autenticitat, qualitat que Tomàs Llorens, amb la seua creativitat i capacitat de relació, ens desvela. Perquè aquest professor té l'oportunitat de treballar amb els objectes d'art de tu a tu, amb els originals, en plena era de la reproducció digital, i aquests presenten la característica de la unitat que és l'essència de l'art segons Walter Benjamin. El seu contacte directe amb les obres ha permès exposicions antològiques amb noves visions des de *Forma, l'ideal clàssic de l'art modern* (2001) fins a *Hopper* (2012).

Segurament Tomàs Llorens no troba res per atzar, sinó que cerca, investiga, selecciona i elabora un discurs narratiu. I ho fa amb rigor i dades, les bases de la ciència. Fa uns dies va afirmar: *“Sóc fonamentalment kantianista en el sentit que crec que l'àmbit que em preocupa —que és el de la creació artística, de la història, de la literatura— està marcat per la idea del propòsit o finalitat”*. Hi ha qui sosté que no es pot ensenyar l'art, que no pot eixir fora el que no està dins. No obstant això, quasi tots coincidim que es pot ensenyar a gaudir-lo i Tomàs Llorens és de les persones que més ha contribuït a la tasca d'humanitzar-lo. Perquè aquest professor, historiador i crític, creu i sent que l'art és pur plaer estètic. Va ser el filòsof alemany Immanuel Kant qui va dir que: *“La ciència troba el que està. Però l'artista fa el que no està, (...) on les metàfores relacionades amb l'orgànic*

i la vida són més determinants”. Com assenyala McLuhan: “L’art pot servir com a far: un distant ( ) sistema d’avis que pot dir a la vella cultura el que està començant a ocórrer (...), a fer visibles les preguntes que formulaven els científics”.

III.- Història i Crítica d’Art

Per generar coneixement, la perspectiva històrica dels esdeveniments transforma qualsevol disciplina en humanística. Per saber de qualsevol matèria, cal conèixer-ne la gènesi, perquè qualsevol saber resulta de les realitzacions que homes i dones han aportat al llarg del temps. Tomàs Llorens tracta els fets del passat com si foren perles que van encastant-se en el tapís del saber històric: un discurs trenat amb centenars de xicotets relats. Reconstruïx la història com si d’una disciplina científica es tractara. La Història de l’Art esdevé, llavors, un saber complex, divers i ramificat. Aquest coneixement s’assembla a un arbre que creix entrellaçant les obres dels artistes que tracen les seues pròpies genealogies. Tots els arbres, com tot procés històric, creixen i es desenvolupen cap a l’altitud (per aconseguir cotes superiors) i cap a l’amplitud (per reforçar-ne la base i l’estabilitat) amb un nou anell de lligam, com ho fa la ciutat, la més extraordinària ideació humana. D’aquesta manera resulten cadascuna de les interpretacions històriques de la crítica d’art de Tomàs Llorens: n’hereten les precedents i les transformen en una nova, més àmplia i valuosa. Així és el coneixement: acumulatiu, s’expandeix i s’estén alhora que es consolida.

Com ens recorda Walter Benjamin en reflexionar sobre un quadre de Paul Klee: l’àngel de la història és empenyat cap al futur —el paradís— pel vendaval del progrés, sense que sapiem si el progrés és bo o roï. I si donem per bones les paraules d’André Breton, que sostenia que l’art és aquell que tremola de reflexos de futur, resulta molt prudent, de tant en tant, mirar el passat, no solament per a saber d’on venim, sinó per a reconèixer on no hem d’adreçar-nos, elecció que ens diu la raó. Però l’home no és tan racional, probablement siga un ésser molt més emocional i social. Amb la raó de la ciència clàssica s’expliquen els fets objectius, amb la intuïció de l’art s’entenen els fets subjectius i amb la història es comprèn la dimensió social. Amb els seus textos, Tomàs Llorens contribueix a revisar la Història de l’Art que, per la seua selecció, necessàriament, és una història crítica, no altra que crítica d’art. En el professor es reuneixen l’historiador (amb la visió del temps tancat i el de la llarga durada) i el crític (amb la visió de la complexitat de la cultura). Bertrand Russell ens confirma que *“La història ens ensenya que els fets de l’home mai són definitius; la perfecció estàtica no existeix, ni tampoc un insuperable saber últim”.*

IV.- Síntesi: docència, investigació i gestió cultural

Si calguera sintetitzar les aportacions del professor Tomàs Llorens Serra, podríem fer-ho en tres grans apartats. El primer abastaria la seua labor docent, docència sempre universitària. De fet, la Universitat d’Alacant va tindre la fortuna de comptar amb el professor Tomàs Llorens en els seus últims sis anys lectius (de l’any 2000 al 2006), en els quals va impartir la matèria de Composició Arquitectònica, presència que cal agrair a la insistència de dos dels seus exalumnes, tant Joan Calduch Cervera com, més encara, Gaspar Jaén i Urban. En realitat, Tomàs Llorens ja havia sigut professor d’Estètica a la Politècnica de València (1969-72), d’Història i Teoria de l’Arquitectura a Portsmouth (1972-84), d’Estètica a la Politècnica de Catalunya (1978-80) i d’Història de l’Art a Girona (1996-98). El segon inclouria el seu treball com a investigador en els sabers de la història i la crítica de l’art i de l’arquitectura, una tasca que va iniciar amb la valoració de moviments pictòrics contemporanis, passant per

les propostes per als fons de diversos museus espanyols a Madrid, Màlaga i València (entre els quals destaquen els de l'escultor Julio González), fins al muntatge de desenes d'exposicions d'art modern. El tercer comprendria el de gestor cultural, tant pel seu paper de patró, consultor o director dels diversos museus de què ha format part, com per la gestió o l'adquisició de col·leccions artístiques de relleu. Va ser impulsor i fundador de l'IVAM, del qual va ser director (1986-1988), com ho va ser del Reina Sofia (1988-90) i també del museu Thyssen (1991-2005). Potser que en aquesta suma d'accions —com a docent, investigador i gestor cultural— trobem la mesura per la qual se li va atorgar la Medalla d'Or al Mèrit en Belles Arts l'any 2007. Contemplem, aleshores, un valencià amb una trajectòria professional que repercuteix tant en l'àmbit espanyol com en l'internacional del món de l'art contemporani i de la història universal de l'art. Per tot això estem convençuts que amb el seu nomenament com a doctor *honoris causa*, a proposta de l'Escola Politècnica Superior, la nostra institució, la Universitat d'Alacant, descendent llunyana del *mouseion*, ix beneficiada pel reconeixement d'aquest gran humanista.

Així doncs, considerats i exposats tots aquests fets, digníssimes autoritats i claustrals, sol·licite amb tota consideració i encaridament demane que s'atorgue i conferisca al Sr. Tomàs Llorens Serra el suprem grau de doctor *honoris causa* per la Universitat d'Alacant.

- Discurs pronunciat pel Sr. Tomàs Llorens Serra amb motiu de la seua investidura com a doctor *honoris causa* per la Universitat d'Alacant

Saber d'Art

per Tomàs Llorens Serra

En agrair aquesta acollida a la Universitat, que és la casa dels sabers, em ve espontàniament al cap una pregunta, i tinc el sentiment que no la puc eludir, per més que sé també que no la puc contestar de manera satisfactòria. La pregunta és: què és saber d'art?

He passat la vida tocat, fascinat per l'experiència de l'art. Des de l'adolescència fins a avui. Des del meu primer llibre d'història de l'art, allà per l'any 1950, un llibre de text de cinquè curs de Batxillerat, amb les figures de *Nefertiti*, *La Victòria de Samotràcia* o *La Primavera* de Botticelli, traduïdes a gravats de línia de la grandària d'un segell postal, fins a la troballa d'Anna-Eva Bergman, una pintora noruega nascuda l'any 1909 i que va morir l'any 1987, de la qual coneixia solament el nom i de la qual he tingut la sort de veure, fa ara tres setmanes, alguns quadres austers i esplèndids a la Fundació Hartung d'Antibes. He tingut la sort, dic, de passar la vida fascinat, segrestat per l'art i la seua força d'atracció, en convivència quotidiana amb pintors i escultors, prop de pintures, escultures i dibuixos d'èpoques i de països molt diversos. El meu treball ha consistit, i consisteix encara, a estudiar, mostrar i interpretar obres d'art. Però si avui, el dia en què la casa dels sabers m'ofereix aquesta acollida tan afalagadora com imprevista, si avui em pregunten què és saber d'art, no sabia ben bé què contestar.

Què és saber d'art?

No ho sé. Però m'atreuria a assenyalar dos o tres coses que, segons em sembla, tenen relació amb la pregunta.

La primera és que, en contrast amb la majoria de les altres formes de saber, que es caracteritzen perquè el seu objecte consisteix en conceptes de caràcter general, el saber d'art és un saber d'individus. Els artistes, en efecte, no solament són individus, cosa òbvia, sinó que han de ser estudiats i entesos en allò que tenen de més individual i personal. Saber de Braque que va ser un pintor cubista pot ser un primer pas, però és saber ben poc d'allò que ens interessa de la seua pintura. Per molt abundants, clars i detallats que siguem els nostres coneixements conceptuals sobre el cubisme, la utilitat d'eixos coneixements és molt escassa quan ens trobem davant d'un quadre de Braque com, per exemple, *Ocells negres*, la seua darrera obra mestra. Un quadre que vaig veure per primera vegada l'any 1980 a Barcelona, amb el qual vaig coniar durant tres

mesos l'any 2002 al Museu Thyssen, i en el qual he descobert noves qualitats de color, espai i sentiment, en tornar-lo a veure dissabte passat a París.

I és que quan dic que el saber d'art és un saber d'individus, no em referisc solament als artistes, sinó, sobretot, a les seues obres. Una per una. Saber d'art és, abans que res, saber d'eixos objectes i saber-ne d'ells com a objectes individuals. Un quadre o una escultura no són persones, però conèixer-los s'assembla al coneixement que tenim de les persones. Com el de cada persona, el coneixement de cada obra d'art s'adquireix a través de la familiaritat, i està, alhora, ple de sorpreses. El vivim com a inesgotable. Bàsicament coneixem *Ocells negres* o el *David* de Miquel Àngel a través de la seua història, o millor dit, de les seues històries. I la història de com han arribat a existir, per què i en quines circumstàncies concretes van ser concebudes. I la història de com han estat fetes, sovint al final d'un procés de treball llarg, que pot haver durat dies, mesos, anys... Un procés a través del qual l'artista passa per experiències i estats d'ànim molt diversos, es veu assaltat per conviccions i opinions que s'afermen o s'esmicolen. Un procés, sobretot, ple de preguntes i d'incerteses. Serà vàlida o no serà vàlida l'obra que està fent? Agradarà, emocionarà als qui la contemplaran demà? I als qui la contemplaran d'ací a dos segles, tres segles...? I un procés que es desenvolupa en unes circumstàncies concretes, dins d'un ambient històric concret. Al llarg dels quasi tres anys que Miquel Àngel va emprar treballant el marbre del *David*, la ciutat de Florència, les condicions polítiques del seu govern, les seues esperances republicanes —neomedievales, és clar, estem parlant del final del segle XV—, canviaren de manera significativa, i eixos canvis, filtrats a través de la consciència de l'artista, que estava profundament implicat en la vida pública de la seua ciutat, van condicionar el seu treball, la intenció de l'obra i, al capdavant, també el caràcter artístic, la bellesa mateixa de l'estàtua. Eixa és la segona cosa que volia assenyalar. Saber d'art és un saber d'història i d'històries. És un saber narratiu. Es tracta d'una conseqüència natural del que acabe de dir. El coneixement dels individus, en tant que individus, no pot ser més que narratiu. Coneixem *Ocells negres* amb el mateix tipus de coneixement que tenim de Braque, o del general De Gaulle. A través d'un grapat d'històries. Però hi ha una característica que diferencia el saber d'art d'altres sabers històrics. I és que la història tracta, gairebé sempre, d'objectes absents, mentre que el saber d'art es refereix, gairebé sempre, a objectes presents. Qui conta la batalla de Waterloo ha de fer-ho indirectament, a través de testimonis i de documents, perquè la batalla, com a tal, s'acabà fa dos segles; no la pot observar directament. El *David* de Miquel Àngel o *Ocells negres* de Braque, en canvi, els tenim avui amb nosaltres, en tota la seua plenitud material i concreta. Presents i actius com si els hagueren acabat de fer per a nosaltres. I alhora per a tota la humanitat i tots els temps. És la peculiaritat del museu d'art que remarcava Malraux quan parlava del seu *Museu Imaginari*. I eixa presència dóna a la narració d'art una dimensió sensorial, corpòria, emotiva, que no trobem, o trobem de manera molt menys determinant, en les narracions històriques més abstractes, adreçades vers un passat més o menys llunyà i en tot cas tancat.

Les obres d'art no són solament documents. Són del passat, però són també del present. El *David* de Miquel Àngel ha estat vist, directament i en present, per moltes generacions d'artistes, d'*amateurs* d'art, de ciutadans i de visitants de Florència. Al llarg de cinc segles. I al llarg de tot eixe temps, com és natural, la seua percepció, la seua apreciació cognitiva i afectiva,

ha anat canviant. Sense que arribara a trencar-se, tanmateix, en cap moment el fil de la presència de l'obra. Saber d'art és, així, un saber narratiu, però és també un saber hermenèutic. La història de les obres d'art és també, jo diria que sobretot, la història de la seua recepció interpretativa, la història de com altres persones, moltes generacions senceres d'artistes i de ciutadans, les han anat mirant, entenent, apreciand i estimant al llarg dels anys i dels segles.

Un saber molt variable, doncs, molt obert. Obert a les circumstàncies i els temperaments de les persones que el viuen, obert als oratges de la història i a les contingències —i les incitacions— de la diversitat cultural.

I un saber de luxe, no solament perquè sembla d'escassa utilitat pràctica, o perquè siga difícil i costós d'adquirir —que ho és—, sinó, sobretot, perquè està governat per un esperit de proliferació i no de reducció. Al contrari del que passa amb els sabers que qualifiquem de “científics”, que es volen indiferents a la història i blindats a la diversitat cultural, el saber d'art és un saber proliferatiu com el de la música. Una nova interpretació del *Quartet op. 131* de Beethoven o del *David* de Miquel Àngel no solament no anul·la l'anterior, sinó que prepara i estimula l'aparició d'una altra interpretació, en part semblant i en part diferent, que la seguirà.

Això no lleva que el saber d'art siga també un saber sotmès, com tots els sabers, a l'exigència de veritat. Una exigència no menys determinant, en el seu cas, que en la d'altres sabers. El que passa és que es tracta d'una veritat oberta, contínuament *in fieri*.

Malauradament, avui cal dir-ho, els sabers històrics i hermenèutics, i en particular el saber d'art, es veuen sotmesos a una pressió que amenaça eixe fil, eixa continuïtat. També dins les institucions responsables de la producció i difusió general del saber. Com esta casa que m'acull hui.

Quan vaig començar a somniar amb *Nefertiti* i *La Primavera* de Botticelli, fa ara més de mig segle, la Història de l'Art era una assignatura obligatòria de Batxillerat. Avui sobreviu malament com una assignatura marginal. Per poc de temps, sembla. Quan s'aplique la nova llei, recentment aprovada pels legisladors espanyols, desapareixerà del tot.

El nostre saber està avui amenaçat per una asfíxia que resulta, diuen, de l'aplicació de principis indefugibles d'utilitat i d'economia. Però, de quina utilitat estem parlant? Si vivim en un món en què la velocitat i profunditat de les comunicacions s'incrementen contínuament i ens posen en contacte, de manera cada vegada més íntima —i també de manera cada vegada més traumàtica— amb cultures i concepcions del món diferents de la nostra. Si vivim en un món en què les guerres de religió i els conflictes d'identitat suren, cada dia més amenaçadors, sobre l'horitzó d'una convivència cada vegada més intensament ecumènica, no podríem traure profit d'un saber que, com el saber d'art, s'orienta fonamentalment a exercitar-nos en el coneixement d'altres històries i altres cultures, en l'apreciació i estima de la qualitat, de la diferència i de la sorpresa? No va ser a través de les seues sedes i porcellanes com els europeus vam començar a imaginar la Xina al temps del nostre Renaixement? No va ser a través de les seues estampes com el Japó va contribuir a configurar la modernitat artística europea en el segle XIX? No podria ajudar-nos aquest saber, el saber d'art, a preservar i traure plaer —i utilitat, si és d'això del que

estem parlant— en lloc d'irritació i hostilitat de la diversitat cultural, un patrimoni tan important almenys, o potser més, que la diversitat biològica?

És el saber d'art un saber de luxe? Sí, ja ho he dit. L'art mateix ho és. Però justament perquè vivim un temps crític i insegur, eixe luxe ens és cada dia més imprescindible. Forma part, i no una part menor, d'un capital espiritual —cognitiu, però també moral, m'atreveria a dir— que hem rebut com a herència del món d'ahir i que, amb tota seguretat, necessitem desesperadament per a encarar el món de demà. Que és, ja, el món d'avui. No el malbaratem.

- Discurs de benvinguda al professor **Tomàs Llorens Serra** al Claustre de Doctors de la Universitat d'Alacant, per part del rector de la UA
Manuel Palomar Sanz en la cerimònia d'investidura del 11 de desembre de 2013

Molt bon dia,

Permeteu-me mostrar, en primer lloc, el meu agraïment a totes i a tots els assistents que avui ens acompanyen en aquest acte d'investidura com a doctor *honoris causa*, de Tomàs Llorens Serra.

Vull agrair, especialment, la presència en aquest acte de l'Honorable Senyora Consellera d'Educació, Cultura i Esport, fet que denota el seu compromís amb la Universitat i amb la cultura.

Atorgar el doctorat *honoris causa* al doctor Llorens al Museu de la Universitat d'Alacant, al MUA, és per a mi un motiu de satisfacció afegida, ja que considere que no hi ha en tota la Universitat un lloc més adequat per a distingir-lo i honorar-lo que aquest magnífic espai. El MUA, a més, sintetitza l'aposta que l'equip de govern de la Universitat d'Alacant fa per la cultura, la formació, la investigació i la transferència de coneixement a la societat, ja que en este espai multidisciplinar tenen lloc activitats de caràcter artístic, musical i científic lligades a la recerca, a la creació i a la reflexió, adreçades principalment a l'alumnat de la mateixa Universitat, però també a la resta de la societat, a la qual ens devem com a institució pública que som i que volem ser.

L'equip de govern està fent una aposta ferma i decidida per la cultura, com a instrument de formació de l'alumnat i com a motor de progrés social, a través de diverses línies d'actuació. En primer lloc, estem reforçant la programació cultural d'arts escèniques i plàstiques, tant al campus com en les seues universitàries que depenen de la Universitat.

També estem apostant clarament i decidida per enfortir els lligams i les relacions amb altres institucions i entitats per oferir, compartir i impulsar projectes i activitats de caràcter cultural i formatiu. Alguns exemples els teniu en la col·laboració amb el *Conservatori Professional de Música Guitarrista José Tomás* d'Alacant, amb el qual hem programat un cicle de concerts al MUA, o, sense anar més lluny, en aquesta mateixa sala, i ara mateix, podeu contemplar l'exposició resultant del concurs internacional Trobades d'Art Contemporani, organitzada per la Diputació d'Alacant a través de l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert, i que la Universitat d'Alacant acull i amb la qual col·labora. Així mateix, i a través de la Xarxa Altaveu, a la qual dóna suport la Diputació d'Alacant, oferim la possibilitat d'intercanviar activitats culturals amb altres entitats públiques de la província.

La col·laboració no solament té lloc amb entitats i institucions del nostre àmbit (Institut de Cultura Juan Gil-Albert, el MARQ o Vila Museu), sinó que també s'estén a la col·laboració amb altres universitats, com és lògic, o a institucions de caràcter internacional, com ara la *Fundació Japó-Madrid*, o l'*Institut Francès*.

En tercer lloc, estem impulsant activitats culturals que ajuden a la difusió de la ciència i del nostre patrimoni cultural i científic.

L'obertura, en este mateix Museu, de les dues sales permanents dedicades a mostrar i divulgar les excavacions i el treball científic del nostre jaciment a l'Alcúdia és un bon exemple d'esta línia d'actuació. A més, estem potenciant que les activitats culturals, especialment les exposicions, es vinculen sempre a activitats de difusió de la ciència i del coneixement. En este sentit, les acompanyem amb un programa paral·lel de jornades, conferències o tallers, dirigits pel professorat d'esta casa, que reforcen i n'amplien el contingut i l'abast. Així, aconseguim un triple objectiu: integrem i vinculem la cultura amb la ciència; reforcem la formació del nostre alumnat en les disciplines científiques i artístiques, i projectem i transferim a la societat el coneixement científic a través d'aquestes activitats culturals i acadèmiques integrades. D'aquesta manera reforcem també el nostre compromís, el nostre vincle, amb la societat i la ciutadania. Forma part de la nostra missió.

I per últim, estem fent un esforç per a consolidar la Universitat com un espai que aculla la memòria dels nostres conciutadans. Aquests fons documentals no solament enriqueixen el nostre patrimoni comú, sinó que, al mateix temps, són una base de dades que permet i que permetrà, a les noves generacions, estudiar el nostre passat més recent per a poder construir un futur millor. Estic pensant en el treball que en este Museu s'està portant endavant per classificar i inventariar l'arxiu personal d'un dels grans artistes d'aquestes terres, *Arcadi Blasco*, el nostre estimat i benvolgut Arcadi, referent cultural i cívic per a tots nosaltres, exemple, com el nou doctor *honoris causa* que avui ens acompanya, de dedicació, de treball rigorós i ben fet, de bonhomia i d'amor a aquesta terra.

Vull destacar també que és la primera vegada que el MUA acull un doctorat *honoris causa*. És intenció de l'equip de govern celebrar actes acadèmics en llocs emblemàtics de la nostra Universitat. Així, no solament posem en valor aquests espais, que conformen i articulen el campus, les diverses seus universitàries o altres llocs emblemàtics de la ciutat d'Alacant, sinó que també volem vincular i identificar aquests llocs amb la trajectòria científica i professional dels nous doctors *honoris causa*. De fet, la pròxima primavera seran investits dos nous doctors, el romanista i historiador *Gerard Dufour* i l'historiador *Gerard Chastagneret*, al claustre del Col·legi de Santo Domingo, edifici de l'antiga Universitat d'Oriola (1610-1808), precursora de la nostra universitat, i de la qual som hereus. Serà també la primera vegada que celebrarem un acte d'aquestes característiques a l'esmentat Col·legi, carregat d'història d'art i de tradició universitària. Així mateix, també tenim previst atorgar un doctorat *honoris causa* al guitarrer *José Luis Romanillos* a l'Auditori de la Diputació d'Alacant, l'ADDA, en col·laboració amb la Diputació d'Alacant i l'Ajuntament, per la vinculació musical que representa aquest espai amb l'il·lustre guitarrer.

El complex cultural que constitueix el MUA, en què avui ens trobem, es consolida i es reforça amb aquest acte com un símbol de cultura i del treball científic que porta endavant la Universitat. D'aquesta manera, el MUA ens ajuda a projectar la Universitat d'Alacant a la ciutadania; una projecció que està reforçada gràcies a la seua depurada arquitectura, a les línies que dibuixen tot este entramat de sales i espais, i que el converteixen, particularment aquesta grandiosa sala, El Cub, en un símbol, en un espai emblemàtic, en el buc insígnia de la Universitat.

Doctor Tomàs Llorens, la Universitat d'Alacant us ha conferit el grau acadèmic de doctor per acord del Claustre de Professors, que és l'òrgan de govern i de representació de la nostra Universitat. A l'efecte hem fet servir un antic ritual que, fins fa molt

poc temps, es desenvolupava en llatí, llengua franca d'altres èpoques. El birret que us ha estat imposat, l'anell que us ha estat col·locat a les mans i els guants blancs són antics i estimats símbols en els què estan registrats tots els secrets de la Ciència, i signifiquen que heu accedit al coneixement i, per tant, que podeu impartir docència. L'anell significa la vostra unió amb la ciència i rubrica el vostre compromís amb la Universitat; a més, és instrument de legitimitació de les vostres actuacions acadèmiques. Finalment, els guants blancs són el símbol, en la vostra vida acadèmica, de la fortalesa de les vostres mans en la defensa i la conservació de la veritat i de la dignitat de la institució universitària.

Vull felicitar el nou doctor Tomàs Llorens perquè, a més de la brillant trajectòria professional i científica que ens ha glossat magníficament el professor Andrés Martínez en el seu discurs de *laudatio*, és un exemple per a tota la societat valenciana de compromís permanent amb la cultura i amb la ciència, i, també, de compromís amb la societat. Tomàs Llorens és un dels nostres valencians amb projecció universal, i això ens fa sentir orgullosos del treball que moltes dones i molts homes d'aquestes terres, com ara el mateix doctor Llorens, porten endavant en els diversos àmbits de la investigació, la cultura i el coneixement.

Moltes gràcies, doctor Llorens; moltes gràcies a totes i a tots.

ÀLBUM FOTOGRÀFIC DE LA CERIMÒNIA

**DOCTORS HONORIS CAUSA PER
LA UNIVERSITAT D'ALACANT**

-
- Eusebio Sempere 1984
José Pérez Llorca 1984
Francisco Orts Llorca 1984
Alberto Sols García 1984
Russell P. Sebold 1984
Juan Gil-Albert 1985
José María Soler 1985
Severo Ochoa 1986
Antonio Hernández Gil 1986
Abel Agambeguián 1989
Joaquín Rodrigo 1989
Germà Colón Domènech 1990
José María Azcárate y Ristori 1991
Andreu Mas-Colell 1991
Juan Antonio Samaranch Torelló 1992
Manuel Alvar López 1993
Erwin Neher 1993
Bert Sakmann 1993
Jean Maurice Clavilier 1994
Antonio López Gómez 1995
Jesús García Fernández 1995
Jacques Santer 1995
Enrique Llobregat Conesa 1995
William Cooper 1995
Eduardo Chillida 1996
Mario Benedetti 1997
Gonzalo Anes y Álvarez de Castrillón 1998
Enrique Fuentes Quintana 1998
Luis Ángel Rojo Duque 1998
Juan Velarde Fuertes 1998
Elías J. Corey 1999
Ramon Margalef i López 1999
Enric Valor i Vives 1999
Bernard Vincent 2000
Ignacio Bosque Muñoz 2000
Humberto López Morales 2000
Tyrrell Rockafellar 2000
Manuel Valdivia Ureña 2000
Gonzalo Halffter Sala 2000
Eduardo S. Schwartz 2001
Johan Galtung 2002
Immanuel Wallerstein 2002
Alonso Zamora Vicente 2002
Miquel Batllori i Munné 2002
Antoni M. Badia i Margarit 2002
Robert Marrast 2002
Ryoji Noyori 2003
Manuel Albaladejo 2003
William F. Sharpe 2003
José María Bengoa Lecanda 2004
M.ª Carmen Andrade Perdrix 2006
Antonio García Berrio 2006
Pedro Martínez Montávez 2006
Muhammad Yunus 2006
Alan Heeger 2007
Robert Alexy 2008

Eugenio Bulygin 2008
Elías Díaz García 2008
Ernesto Garzón Valdés 2008
Mario Vargas Llosa 2008
Boris Mordukhovich 2009
Jane Goodall 2009
André Clas 2010
Manuel Seco Reymundo 2010
Avelino Corma Canós 2011
Ramon Pelegero Sanchis 2011
Deborah Duen Ling Chung 2011

Alan Loddon Yuille 2011
José Luis García Delgado 2011
Eusebio Leal Spengler 2011
Marilyn Cochran-Smith 2012
Linda Darling-Hammond 2012
Gloria Ladson-Billings 2012
Filippo Coarelli 2012
Carlos de Cabo Martín 2012
Daniel Pauly 2013
Tomàs Llorens Serra 2013